

Kaszap Márta és István

Életünk, közösségünk Gyurka bácsival az életközösség felé

Házasságkötésünk előestéjén (1968.02.16.) Pécelen, Halász Bandi bácsitól hallgattuk az evangéliumot késő éjszakáig. Csak utólag tudtuk meg, hogy ekkor készült Gyurka bácsi Keressétek az Isten Országát c. könyve, melyet legbelső tanítványaival folyamatosan megbeszélt, s mi ezt a friss éltető értelmezést hallhattuk. Felfigyeltünk a csodára, de csak később, közel négy év múlva, 1972-ben kerültünk igazán hatása alá.

Mivel Bandi bácsi volt a közvetítő, elkezdtünk hozzá szentmisére járni. Ő ezt azonnal észrevette, s meghívott minket az akkor kezdődő szombatonkénti előadássorozatra, melyeken előadóként Gyurka bácsi legelkötelezettebb tanítványai szerepeltek, s Őt is e sorozat keretében ismertük meg. Megragadott minket az evangélium életszerűsége, a tanítás racionalitása. Közösségbe kerültünk, nagyon szeretett barátainkkal. Komoly közös tanulás, közös munka, imádkozások kezdődtek, s részt vettünk közösségi rendezvényeken, ahol sok-sok baráttra találtunk. Minden találkozón hallgathattuk Gyurka bácsit, a tanítása egyre közelebb vitt Jézushoz.

Az evangéliumokból megtanultuk a szeretet tartalmait: adás-osztozás, szelídség-erőszakmentesség, szolgálat, s elhittük, hogy az evilági élettér jézusivá formálható.

Mit olvastunk az Apostolok Cselekedeteiben? A hívők sokaságának egy volt a szíve-lelke. Egyikük sem mondott birtokából semmit sem a saját tulajdonának, hanem mindenük közös volt. ...Nem is akadt köztük szűkölködő, mert azok, akiknek földjük vagy házuk volt, eladták, s az eladott javak árát elhozták ... ebből aztán mindenkinek adtak kinek-kinek szükségéhez mérten. (Ap. Csel. 5.31-36).

Nagy tettekre vágyódtunk Isten Országáért, egyedül értelmes életfeladatnak láttuk, hogy minden tettünket a jézusi értékek alá rendezzünk. Házasságunk, gyermekvállalásaink, munkánk, minden tettünk egyre elkötelezettebben az életet akarta szolgálni Isten Országában.

1977-ben Gyurka bácsi lelkigyakorlatán vettünk részt, ez a közelebbi barátságunkat alapozta. Ekkor már két gyermekünk volt, mindketten közösséget is vezettünk.

1978-ra már megéri bennünk az adás-osztozás magasabb szintjére törekvés. Közös házat terveztünk nyáron három másik családdal, ami akkor meghiúsult.

1980-ban azonban igazi társakra találva a közös házépítésünk terve elkészült. Mindenünket elfeleztünk, valóságosan osztoztunk az anyagiakban, munkában, felelősségben. Telkünk felét a másik családnak tulajdonba adtuk.

Amikorra megérett a Bokor közösségben az erőszakmentesség a katonaság megtagadással, akkorra bennünk megérett az adás-osztozás gyakorlati megvalósítása.

A Bokorban ekkor még az osztozás, a kommuna gondolat nem jelenik meg. Gyurka bácsival erről ekkor még nem tervezgettünk közösen. Mi, az osztozó családok sem teljes vagyonszövetségben, hanem egy adásra teljesen nyitott, szervesen egymással együttműködő, mások felé is nyitott kapcsolatban éltünk.

Az 1980-1982 között megépült házunkban először a két nagycsaláddá növekvő család élt, de két éven belül nyolc család éltünk együtt, befogadtunk fiatal házasokat. Mindenki Bokor közösségbe tartozott, befelé és kifelé aktívan segítettünk másokat. Megosztottuk kertünket, gépeinket, szerszámainkat, autónkat, rezsi költségeinket. A befogadott családoknak nem kellett fizetni lakbért, hogy közös életük kezdetén spórolhassanak. Rendszeresen összeültünk megbeszélni az életünkkel kapcsolatos feladatokat, örömeiket, problémákat, s békességben mindent egyeztetettünk. A befogadott fiatal családok néhány év múlva saját otthonaikba költözhettek. A saját gyerekeink felnőtté válásáig még további fiatal családok éltek velünk együtt.

Gyurka bácsi rendszeresen misézett a házunkban, nagy összefogás kellett hozzá, hogy a helyszín, az ének-zene, a gyerekprogram megfelelő környezetben lehessen. Ugyancsak többször előadást tartott a házunkban nemcsak bokorbeli testvéreknek.

Barátságunk egyre szorosabbá fejlődött. A családi feladatok mellett a szakmai fejlődésem, munkahelyemet feladtam (ELTE TTK Alkalmazott Matematikus Szakon végeztem és az Egyetemi Számítóközpontban dolgoztam), hogy a közösségi feladatokra tudjak figyelni. István volt a családfenntartó. Szamizdat szerkesztés, könyvkészítés folyt a házunkban, később Gyurka bácsinak könyveit is szerkesztettem. Terjesztésre, eladásra váró könyveit évekig raktároztuk a pincénkben.

Közös kertünkben a fákról, bokrokról gyerekeink gyümölcs szedését láttán elhatároztuk, hogy nem fogjuk mérgezni kertünket. Elkezdtünk tanulni, hogy szakszerűek lehessünk. Komolyan vettük ezt a munkát, s a biogazdálkodás kis méreteiben nagy örömet és sok tapasztalatot hozott számunkra. Mivel közösségben éltünk, elkezdtük ezt mások számára is tanítani (pl.: a bokorbeli „Élet egyetem” keretében). Ehhez persze sokat kellett tanulni is, így egyre szélesedett a környezet iránti felelősségünk.

Még a rendszerváltás előtti időkben foglalkoztatott minket a jézusi ökofalu gondolata. Ez volt a nagy kihívás számunkra. **Az Evangélium szellemében élni a környezettel összhangban.** A gondolkodás egy jézusi ökofalu megteremtéséről a rendszerváltás után csak fokozódott, látva hogy az ország fut a nyugati mintájú kapitalizmus után. A pénz és az erőszak uralja a világot, valamiképpen nem-et kell mondanunk az esztelen fogyasztásra, melyet a hatalmas cégek diktálnak mindenféle ügyes fogással becsapva az embereket, hamis igényeket táplálva bennünk, háttérszükségleteik, a profit, a kamatos kamat, az erőszak, a fegyverek, a háború, stb. miatt. Hogy lehet kiszállni ebből a világból úgy, hogy benne is maradhassunk és hassunk látható példával?

A mi ökológiai látásmódunk fejlődése közben 1989-ben Gyurka bácsit meglátogatják a hutteriek, akik nagyon nagy felismerést jelentenek gondolkodásában. A rendszerváltás után a Bokor útja vajon merre vihet? Ez nagy eszmélődés mind Gyurka bácsi, mind sok barátunk számára. 1992-től sok-sok fiatal és sok család tanulmányozza a hutteriek életét.

Eközben meglátogattunk szinte minden alternatív kezdeményezést, ami az országban létezett és külföldön is több helyen jártunk. 1993-ban mi is együtt éltünk a hutteri testvérekkel angliai falujukban közel fél évig.

A Bokorban sok beszélgetés, egyeztetések kezdődtek a hutterieknél tapasztalt életről. Vajon élhető-e a Bokor számára az ő életformájuk. Sok különböző vélemény volt. Gyurka bácsi számára sem volt egyértelmű, hogy melyik utat kell választani.

1993-ban néhány család összefogtunk, havonta egy hétvégét teljes családjainkkal együtt voltunk, s arról beszélgettünk, hogyan tudnánk földet vásárolni, kis falut szervezni. E találkozásakor kb. 50 helyet meglátogattunk megfelelő helyszínt keresve. Gyurka bácsival több lelkigyakorlatot tartottunk. 1993-ban, óbudavári lelkigyakorlatunk ebédszünetében Szentantalfára látogattunk, s gyerekkori barátom a földrendező bizottság felelőseként megmutatta a Hangyásalját. Rácsodálkozva a helyre egyik testvérünk azt mondta: „hát ez még Darvell-nél, a hutteriek egyik angliai falujuknál, is szebb!”

1994-ben Gyurka bácsi így fogalmazta meg elképzeléseit a Bokorligetről:

Bulányi György: Gondolataim a szentantalfai Hangyásalján létrehozandó Bokorligetről Óbudavár, 1994. november 9.

1. *A Bokor fennállásának 50. évében nyújtjuk majd be bejegyeztetés céljából a Bokorliget Alapítványt. Az elmúlt fél században a Bokor Jézus örömhírétől ihletve megértette, hogy Isten beleírta az emberi természetbe a vágyat a jóra, amelyet a legkülönbözőbb kultúrákon belül az arany szabályban fogalmazott meg jóra vágyódásunk, az emberi lelkiismeret szava: „Ne tedd embertársadnak azt, amit nem kívánsz magadénak.”, pozitív megfogalmazásban: „Azt tedd embertársaddal, amit magadnak is kívánsz!” Azt is megértettük, hogy jóra vágyódásunk erejében **képesek lehetünk a szeretet társadalmának a felépítésére**, melyben nincsen helye a kényszerítésnek, az uralkodásnak és a kiváltságnak, mert ezeket elutasítja jóra vágyódó emberi természetünk. A szeretet társadalma a szabad választáson, a szabad szolgálaton, a szabad osztozáson alapul. Ezen az alapon jutottunk el oda, hogy a Bokorban minden személy végső eligazítója csak Jézuson nevelődött saját lelkiismerete lehet. Továbbá, hogy akármilyen szankciókat is elszenvedünk, de nem leszünk tagjai semmiféle erőszakszervezetnek. S végül, hogy jövedelmünknek legalább 10 %-át elküldjük a nyomorban élő harmadik világba.*

2. *A Bokor második fél századának kezdő évében a Bokorliget Alapítvány létrehozásával tovább akarunk lépni a megkezdett irányban. A Szentháromságot hittük és hisszük a földi szeretet-társadalom örök és megvalósult mintájának. Az elmúlt fél század során elsősorban családjainkat akartuk ennek a mintának az alapján szeretetközösséggé formálni. A kényszerítés helyett az evangélium megértésének s ebből következően a bűnbánat és bűnbocsánat gyakorlásának útján akartuk családjainkat a kölcsönös egymást szolgálás és a teljes osztozás helyévé, embrionális szeretettársadalmává formálni. Másodsorban közösségi életünk kialakításában vezérelt bennünket ugyanezen eszmény, de összejáró, azaz egymással csak időnként/legy, két vagy négy hetenként/ találkozáskor csak igen szerények lehettek a kölcsönös egymást szolgálás, akár az osztozás lehetőségei. Szerények voltak ugyan, de elvi alapjaink következtében nyitottak voltunk a teljesebbé váló megnyilvánulások iránt is. A szociológiai tanulmányban a közösség hat dinamikus létkategóriája között szerepel a „köztulajdon”, s a KIO is megállapítja, hogy **„Isten népének el kell jutnia egy olyan 'közbirtokosságra' felé, amely különbözik***

*mind a magántulajdon, mind a köztulajdon történelmileg megismert formáitól. Különbözik, mert ezek a történelmi formák a „jog”, a „vevés” és az „ellenséget-ismerés” jegyében születtek meg. A fenti „közbirtokosság” meghatározását a fentebb említett történelmi tapasztalatok alapján - tehát tapasztalathiány következtében - nem adhatjuk meg. Csak annyit mondhatunk róla, hogy **a jogot, vevést és ellenséget nem ismerés fogja megszülni.** Az Utat-járás történelmi tapasztalatai nélkül fogalma sem határozható meg közelebbről” /58f numl.*

3. Az összejáró közösséget akarjuk egymás közvetlen közelében lakó, együtt dolgozó és minden javainkat egymással és a rászorulókkal megosztó közösséggé - nevezzük életközösségnek - formálni, mégpedig változatlanul a Szentháromság megvalósult szeretettársadalmának eszményétől ihletve, azaz Isten Országának a szolgálatában. Hogyan és minő /fejlődőnek remélt/ eredményekkel fog ez megvalósulni, előre meg nem mondhatjuk, hiszen ez, - amint említettük - csak az Utat-járás történelmi tapasztalatainak alapján formálódhatik ki. De akarjuk járni. Akarjuk tudatában pl. annak is, hogy Isten szívünkbe írt rendelése, hogy felnővén elhagyjuk anyánkat-apánkat, s választott élettársunkhoz ragaszkodunk. A bennünket felnevelő család egymást szolgáló, egymással osztozó közösséget elhagyva egy másik családot, azaz egy másik egymást szolgáló, egymással osztozó közösséget hívunk életre. A Bokorliget Alapítvány célja, hogy az autonóm módon létrejövő és fennálló családoknak /magányosoknak is/ felkínálja a lehetőséget a fentebbiekben meghatározott életközösségre. Mindezt az 1. pontban említett választás erejében. Hogy miként lehetséges a mondott cél felé előre-haladás ezen az alapon, azt előre meg nem mondhatjuk, ezt gyakorlatnak kell megmutatnia.

4. Ez a gyakorlat annak az erejében is alakul ki, hogy közöljük egymással az életközösségre vonatkozó gondolatainkat, hiszen ez az alapja annak, hogy szabadon tudjunk közös döntéseket hozni. A szabad választásban a közös cél, az isteni szeretet /alapél/ valósulása határoz meg minket. Ez a szeretet csak ölelést ismer, eltaszítást nem. Az elmúlt félszázad felismerése számunkra az is, hogy a szeretet nem ismer kiközösítést. Ez annyit jelent, hogy az életközösségből senkit sem taszíthatunk ki. A testvéri feddés eszköze rendelkezésünkre áll, de semmi több. Hogy lehetséges-e büntetés nélküli társadalom, ezt kísérletünknek kell nyilvánvalóvá tennie. Ugyanakkor a szeretet nem ismerheti a közülünk elmenni akarónak akárminő kényszerítő eszközt alkalmazó visszatartani akarását sem. Kényszerítő eszköz pl. az elmenni akarónak anyagi ellehetetlenülése is - távozása esetén. Elsősorban azoknak a távozni akarására gondolok most, akik nem szabad választás erejében kerültek be életközösségünkbe, hanem kiskorúakként szüleik választásának erejében: akár közénk jöve, akár körünkben születvén. Ezek számára biztosítanunk kell, hogyha életközösségünket el akarják hagyni, rendelkezésükre álljon egy olyan pénzösszeg, amely megfelel annak a segítségnek, amelyet ki-ki remélhet szüleitől az életközösségen kívüli világban akkor, amikor elindul a szülőket elhagyás útján. A létrejött életközösség jövedelmének egy bizonyos hányadát tehát erre a célra kell majd fenntartanunk.

~~5. — Az első lépés az életközösség irányában Isten segítségével megvalósulhat, amikor is a Hangyásaljának nevezett 27 hektárnyi területet megvásárlom. Az elkészülő területfelhasználási terv kijelöli a lakóházak építésére fenntartott "területrészt". Mihelyst megtörténik a Bokorliget Alapítvány bejegyzése, a megvásárolt területet az Alapítványnak ajándékozom a fent említett "területrész" kivételével. Aki e területrészen - az elkészülő "építkezési terv" figyelembe vételével - építkezni akar, annak az ehhez szükséges földterületet odaajándékozom, s ez telekkönyvileg bejegyzett tulajdonává válik, mert csak ez esetben kaphatja meg az államtól a törvényileg biztosított segítséget. Ha a későbbiek folyamán el akarja hagyni a Bokorligetet, s tulajdonát pénzzé akarja tenni, az Alapítványnak elővételi~~

~~joga van annak a megvásárlására, s ezt a jogot a földterület odaajándékozási okmány /s telekkönyv is?/ tartalmazza. Elhalálozás esetén is elővásárlási joga van az Alapítványnak, kivéve, ha a természetes örökösök, a leszármazók tagjai akarnak maradni az életközösségünknek, mert ez esetben az ingatlan marad magántulajdonukban.~~

[Ezt a tervet azért változtattuk meg még a vásárlás előtt Gyurka bácsival egyetértésben, mert rájöttünk, hogy a közös tulajdonszerzés jobban szolgálja a közös ügyet. Végül tizenöt család illetve egyedülálló testvérünk vásárolta meg a külterületi föld ingatlant. (megj:Kaszap Márta és István)]

6. Az egyéni tulajdonú házak felépítésének feltétele, hogy kiépüljön az az infrastruktúra, amely nélkül építkeznünk nem lehet: út, víz, csatorna, világító és fűtő energia. Az ennek megteremtéséhez szükséges pénznek ajándékozás, ill. pályázatok megnyerése útján kell összejönnie. Alighanem hasznos lenne valakinek legalább egy félállást biztosítani abból a célból, hogy figyelje a pályázati kiírásokat, s azokat alkalmas módon megpályázza az Alapítvány javára. Ez járható útnak bizonyulhat abban az esetben, ha a pályázatok útján megszerezhető pénz többnek bizonyul, mint a félállás teljes költségvonzata. Az infrastruktúra megteremtése nagyon sok milliót igényel, mivel a Hangyásalja **külterület**, amely semmiféle infrastruktúrával nem rendelkezik. Kíváncos, hogy a szükséges milliók minél hamarabb összejöjjenek, s ez rövid időn belül megvalósulhat, ha ezt a Bokor egésze a maga szívügyének tekintené.

7. Amíg az infrastruktúra kiépül, hosszabb idő telhetik el. A Bokorliget azonban addig sem állhat kihasználatlanul, hanem rendelkezésre áll a Bokor egészének táborozás, s minden egyéb lehetséges rendezvény számára - a Bokor kohéziójának szolgálatában. Területünket egy labdarúgó pálya és egy bővizű kristálytisztá patak határolja, amely 45 előtt még malmot is hajtott. A táborozások egyik programpontja lehet a Bokorliget építése-szépítése, kezdetben mezőgazdasági, később építkezési jellegű munkákkal.

8. Az osztozásban előrehaladást mutatni akaró Bokorliget nemcsak az életközösség irányában lépéseket tenni akaró odaköltözőkődők közötti osztozást célozza meg. A harmadik világ, vagy a második világ a miénknél szegényebb társadalmi, vagy akár saját országunk elesettjei Nyugat felé, ha tetszik, a jobb felé néznek, s azok, akik a jobbat élvezik /pl. a Bokorligetben lakók/, a bennünket mozgató jézusi tudattal nem húzhatnak vasfüggönyt a bekéredzkedni akarók elé. Mihelyst munkát tudunk felkínálni az odajönni akarók számára, testvéri szívvel kell befogadnunk a közénk jönni akarókat, akik majd eldöntik, hogy alakuló feltételrendszerünk elfogadásával köztünk akarnak-e maradni, vagy továbbállnak. Kíváncos, hogy a befogadottak családba fogadódjanak be. Ennek szolgálatában úgy kell majd meghatároznunk az egyes családi házak alapterületét, hogy azok tetőtér beépítésében a befogadandók helyet kaphassanak.

9. Nemcsak magunk között, s a nálunk szegényebbekkel akarunk osztozni, hanem az utánunk következő nemzedékekkel is. Ennek következtében a Bokorligetben kialakítandó életterv a lehető legmesszebbmenően a természet kincsei megőrzésének jegyében fogalmazódik meg, mégpedig a legkorszerűbb e tárgyú szakismeretek folyamatos figyelembevételével. Az infrastruktúra megteremtésével egy időben el kell kezdenünk azokat a mezőgazdasági műveleteket is, amelyek ennek a célnak a szolgálatában kíváncsnak látszanak.

10. *Nagyot ugorva előre az időben, a családi házak építkezésével párhuzamosan el kell indulnia a "közösségi ház" építésének is, mely területi alapja lehet az életközösség első lépései megtételének. Valószínű, hogy csak az odaköltözést követően tudnak majd kiépülni a Bokorligetben azok a munkalehetőségek, amelyek az odaköltözők mindegyikének biztosítják a megélhetés feltételeit. Az a valószínű, hogy kezdetben kijárunk dolgozni, tanítunk pl. a helyi /Balatoncsicsó/ iskolában, a közeli gimnáziumokban vagy egyetemeken, stb. Amíg létre tudjuk hozni azokat az intézményeket /pl. Életegyetem, biogazdálkodási tanfolyamok, iskola, Lelkigyakorlatos ház, mezőgazdasági és ipari üzemek/, addig is már az első két odaköltözők család megteremtheti az asztalközösséget - két értelemben is: együtt étkezik és együtt imádkozik.*

11. *Ami az együttétekezést illeti, ennek szolgálata azonnal lehet valakinek felfrása vagy ajándéka az életközösség számára, s a költségeket pedig ugyanúgy szétosztjuk, ahogyan a jelentkező egyéb költségekkel is azt tesszük. Természetesen figyelve a sokgyermekesek vagy nyugdíjasok helyzetére - mindig közös megállapodásokra jutva. A kezdet kezdetétől minden nagykorú odaköltözők egyenlő jogú tagja a Bokorliget parlamentjének, mely - ha úgy kívánjuk - akár naponként is ülésezhetik a közös vacsorát követő megbeszélés formájában. /A Hutteri testvéreknél a reggeli és heti két vacsora színhelye - a család/*

12. *Ami az együttimádkozást illeti, ezzel a Bokorliget szívéhez érkeztünk. Ez az együttimádkozás hivatott az életközösséget folyamatosan ellátni azzal a vérrel, amely a Jézus által kötött szövetségnek is nélkülözhetetlen eszköze volt. Az Isten Országá rajtunk fordul, de Jézus nélkül semmit sem tehetünk, mert a Vele találkozások képesek folyamatosan biztosítani az életközösség tagjai számára a jézusi szándék naponkénti valószínűsítéséhez az erőt, a magunknak kiváltságokat nem kereső testvéri szeretet az életközösség és a befogadottak minden egyes személye iránt. Akit ennek az imaközösségnek a szolgálatára megválasztunk, s aki ezt elvállalja, az legyen tudatában annak, hogy az egész életközösség legfontosabb szerepkörét veszi magára: azt, amit testünkben a szív tölt be. Neki kell megkeresnie azokat az időpontokat, formákat és tartalmakat, melyeket felkínál testvéreinek megvitatás és közös vállalkozás céljából.*

13. *Különös jelentősége ennek a 12. pontban említett szolgálatnak a Bokor összetartása szempontjából is. Aki a Bokorligetet meglátogatja, lehessen biztos abban, hogy ott nemcsak testvéreket, szállást, étkezést talál, hanem lelki táplálékot is. Amikor elbúcsúzik tőlünk, jó levegővel, egészséges táplálékkal, testvéri szeretettel és megerősödött istenkapcsolattal gazdagon távozzék körünkől, oda mindig visszavágyva."*

Tehát közösen úgy gondoltuk, hogy az együttélés kereteit az alapítványi forma tudja legjobban biztosítani. Alapító okiratot fogalmaztunk, alapítókat kerestünk és kurátorokat választottunk Gyurka bácsi aktív közreműködésével és teljes egyetértésével. Több lelkigyakorlat eredményeképpen születtek meg a dokumentumok, többek között az Alapító Okirat. Ebben ez olvasható:

„Az Alapítvány célja:

Karitatív-szociális tevékenység, ifjúság szocializáció, új, a természettel harmóniában levő együttélési lehetőségek kísérletének támogatása, a közép-európai megbékélés elősegítése. Mindezen belül az

Alapítvány részletes céljai különösen:

a. Szeretközpontú kicsi mintatársadalom, ökofalu építésének támogatása, mely példa családok együttélésére, fiatalok, idősek, egyedülállók, vendégek folyamatos befogadásával. Segíti aktívan a civil társadalom építését.

b. Különös figyelmet fordít az ifjúság nevelésére.

Táborokat, tanfolyamokat szervez, melynek keretében segítséget nyújt a Kárpátmedence magyarságának, s ápolja a népi kultúrát is.

Rászoruló családok gyermekeinek tanulmányi költségeihez támogatást nyújt.

c. Elősegíti a kölcsönös megbékélést a környező nem magyar népekkel, (szerb, horvát, szlovén, német, román, ukrán, szlovák) találkozók szervezésével.

d. Közös tulajdont teremt, melyből támogatja a harmadik világ éhezőit, a menekülteket, a környezetünkben élő rászorulókat. Látható példává teszi az egymással és másokkal osztozást. A fogyasztást tudatosan csökkenti az élet minden területén, hogy jellé váljon a teremtés megóvására.

e. Organikus mintagazdaságot alakít ki folyamatosan, mely természetbarát emberi élőhely megteremtését teszi lehetővé. Aktív természetvédelmi munka az egész országra kiterjedően, együttműködve más, már működő hasonló szervezetekkel. Veszélyeztetett élőhelyek felkutatása és védelme, új élőhelyek létrehozása, állományfelmérés, egyéb természetvédelmi munkák.

f. Munkahelyek létesítését segíti a következő területeken: szociális munka, organikus gazdálkodás, oktatás, könyvkiadás, számítástechnika, műszerkészítés, bábkészítés, mozgássérültek számára segédeszközök gyártása, gyermekjátékok és gyermekbútorok gyártása természetes anyagokból, s minden egyéb olyan munka megszervezése, mely a fenntartható életet segíti.

g. Oktatást szervez a fenntartható élet lehetőségeinek tanítására, különösen figyelve az ifjúságra, a rászorulókra, a harmadik világból érkezőkre.

h. Nemzetközi találkozók rendezését segíti a fenntartható élet gondolatának a szolgálatában (erőszakmentesség, ökológia).

i. Szeretné elméletben és gyakorlatban megtanítani a világnak, hogy van emberi közös nevező, a lelkiismeret hangja, mely arra tanít, hogy ne tegyük a másinak azt, amit nem kívánunk magunknak. Ezért támogatja a diszkriminációmentes mozgalmakat, melyek a bűnszín, nyelv, vallás, nemzetiségi különbségek miatt hátrányt szenvedő emberekért dolgoznak.”

Az alább következő gondolatokat 1994 tavaszán írtam (Márti), s az Ökocsoportban mondtam el a nemcsak borkorbeli hallgatóságnak. Ekkor már ismertük Bokorligetet, éppen hazajöttünk az angliai Bruderhofból, s kezdtük szervezni a közös élet elindulását azokkal a családokkal, akikkel már évek óta minden hónapban családotól együtt tervezgettünk, helyet kerestünk. 1994 őszétől már lázas munka folyt, intéztük a földvásárlást, Alapítvány szervezést, földmérést, egyéb nagyon sok munkát.

”Belül minden tevékenységet a felebaráti szeretetre kell építeni. A megélhetést szolgáló munkákat úgy megválasztani, hogy az mindenképpen a kizsákmányolás, a pénz hatalma ellen hasson. A lehető

legjobban kikerülni a fogyasztói társadalom életébe bekapcsolódást, s minél inkább kihasználni más hasonló osztozó közösségekkel az árucseréi lehetőségeket. A környezettel összhangban élni, mindent úgy kell megszervezni, megalkotni, hogy ez biztosítva legyen. A már elrontott dolgokat megpróbálni gyógyítani. Embert és környezetet egyaránt. Nem használni hiteleket, kölcsönöket, csak baráti szájakon, kamatmentes megoldásokat. Hangot adni mindenütt ennek a tudatos gyakorlásáról! Fogyasztásban nagyon fegyelmezettnek lenni! A hulladéktermelést a legalacsonyabbra csökkenteni. Meghallgatni egymás gondolatait, gondjait, megpróbálni segíteni. Közösségen belül és kívül egyaránt.

Fontos, hogy teljes egyetértésben tudjunk vezetőket választani, minden feladatra a legalkalmasabbakat. Fontos, hogy időről időre megvizsgáljuk közösen, hogy az előzőleg választott vezető még mindig képes-e az adott területen a legjobban szolgálni? Megpróbálni nagy szeretettel átadni feladatokat. Az előző vezető kapjon más felelős munkát. Változik az ember erőnléte néha a túlterheléstől, a kortól, stb. Jó lenne mindig biztosítani mindenkit, hogy a munkája fontos. Bízni egymás jó munkájában. Fontos, hogy a vezetőkre mindenki hallgasson. Legyen lehetőség új ötleteket bevenni. Állandó megbeszélési lehetőséget kell biztosítani minden szinten, hogy megfelelő rugalmasságot lehessen biztosítani, hogy folyamatosan élő lehessen a közös élet.

Minden vagyonunk közös használata - sarkalatos pontja az egész falu életének. Közös vagyonból, közösen kell osztozni és kifelé is osztani. Itt kell jelet mutatni a világnak. Az egyenlőség hiánya miatt borul föl az egész földi élet. Meg kell mutatni, hogy csak így következhet gyógyulás a világ számára. Ez nagyon nagy odaadottságot, kitartást, önbizalmat igényel Istenben, s a másik emberben, aki testvérem, felebarátom."

Most húsz év múlva, 2014-ben, nehéz leírni gondolatainkat, mert a szent kísérlet végéhez érünk. A legfontosabb, az emberi erő hiányzik ahhoz, hogy fenntartható legyen ez a közösségi kezdeményezés. Persze az anyagiak is hiányoznak, de ehhez a közösségi műhöz egyetlen család nem bőséges anyagi ereje kevés. Ha a személyi feltételek adottak lennének, akkor az anyagiak nem hiányoznának. Az emberi tényező hiánya és az a bizalomhiány is, ami a Bokorban sajnos kiterjedt, sok egyéb tényezővel együtt eredményezte a jelenlegi helyzetet. Mi azt hittük, hogy egy ilyen erős közösségben ez nem fordulhat elő.

Az 1994-es gondolatok, melyek a közös együttműködő élethez alapul szolgáltak, ma is úgy élnek bennünk, mint akkor, de a megvalósításhoz elmaradt az összefogás és az együttműködés.

A rengeteg munkához kevés volt a munkáskéz, le kellett volna mondani több családnak legalább részben az addigi feladatainak egy részéről, hogy az új élettér kialakulhasson.

A Bokor nem tudta feldolgozni harmonikusan, hogy mit is gondolunk „kommuna” alatt. Gyurka bácsi elmondta, milyen életet képzel el, de félelmet, aggodalmat keltett. Nekem (Márti) mindvégig fontos volt az ökológiai hangsúlytevés. Le is írtam pl. egy ausztráliai falu példáját, ami nagyon vonzó és eredményes volt, lelki gyakorlaton is elmondtam, nem volt átütő.

Erős bizalomhiány volt mindvégig a földtulajdonlás miatt, mely tőlünk függetlenül alakult úgy, ahogy, s hiába használtuk húsz éven keresztül a közösség javára és érdekében, nem számít. Pedig mi bebizonyítottuk a péceli közösségi építkezésünkénél, hogy a tulajdont is hajlandók

voltunk elfelezni, hogy a „MŰ” teljes lehessen. A kifogásolók nem kerestek meg szemtől szemben, sajnos nem nekünk mondták el a kifogásaikat. Sokat ártottak Bokorliget életének. Minden fontosabb döntésnél elhúzódtak családok. Már 2001-ben arról írok kurátor társaimnak, hogy nagyon magunkra maradtunk.

Rengeteg reményt keltő dolog is történt a 20 év alatt:

- Testvérek, családok sokszor segítettek, melyek nagyon jó barátkozási alkalmak voltak, jó visszagondolni ezekre az eseményekre.
- Ökológiaiban rendben lévő megoldások születtek: működő biogazdaság hivatalos minősítéssel, csodaszép zöldségesszel, gyümölcsstelepítéssel, források feltárása, gyökérzónás szennyvíztó, humusz toaettek, ...
- Két helyszínen folyamatosan működhetők lelki gyakorlatok, táborozások, nyaralások (kb. 5000 ember nyaralt, táborozott, lelki gyakorlatozott),
- Munka polgári szolgálatosoknak, falubelieknek, bokorbelieknek,
- Környező országbelieknek is táborozási lehetőség,

Széles körben a Bokor nem ismerte fel, hogy milyen komoly tanítási és példamutatási lehetőség volt ebben az áldozatos munkával megteremtett, s éveken át anyagi lehetőségek híján is szinten tartott infrastruktúrában. Vezető testvérek közül egy-kettő ismerte csak fel, hogy milyen nagy lehetőség volna itt tanítani, akár csak egy táborozás keretében. Rosszul csengett a szó „kommuna”, bizonyára a mi hibánkból is.

A Bokor nem érett meg arra, hogy összefogással valami nagyon komolyat alkosson, felvállaljon.

A döntés megszületett a Kuratórium részéről, hogy fokozatosan eladunk mindent, de ez lassú folyamat, már tapasztaljuk. (Eladás esetén a kuratórium dönt a bevétel felhasználásáról.)

A falubeli épületben egyelőre minden működik. Adottak a lehetőségek nyári táborok, lelki gyakorlatok, nyaralások, családi és közösségi találkozók rendezésére.

Nehéz volt most (Pécelen, 2014. október 6-án, a Nemzeti Gyász Napján) ezeket a sorokat papírra vetni. A gondolkodásunk nem változott. De sajnos mi sem tudtunk leköltözni és közben eljárt az idő felettünk is.